

ВІДГУК

ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

**доктора економічних наук, професора Петровича Йосифа Михайловича
на дисертаційну роботу Корицької Ольги Іванівни
«Оцінювання ефективності промислового виробництва України в умовах
євроінтеграційних процесів»,**

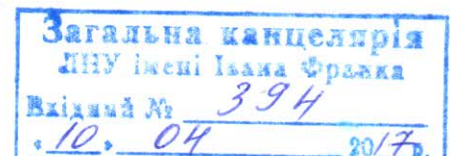
подану до захисту для здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

Актуальність дисертаційної роботи та її зв'язок із науковими програмами, планами, темами

Однією із тенденцій розвитку світової економіки є підвищення інтересу до промисловості як каталізатора науково-технічного прогресу та мультиплікатора розвитку інших видів діяльності. Використання прогресивних, енергозберігаючих технологій із застосуванням автоматизованих обчислень, можливостей програмного забезпечення, нових видів матеріалів, нанотехнологій у промисловому виробництві забезпечує конкурентоспроможність національної економіки у міжнародному середовищі.

Завдяки послідовному законодавчому затвердженню євроінтеграційного вектора вітчизняної геополітики, особливо підписанню угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, розвиток вітчизняного промислового виробництва відбувається в умовах євроінтеграційних процесів. Певною мірою це впливає на ведення зовнішньої торгівлі, перерозподіл ринків збуту, гармонізацію національних стандартів до європейських тощо.

Географічне розташування України, наявність відповідних корисних копалин, історична обумовленість забезпечили переважаючу роль промисловості в національній економіці: промислове виробництво забезпечує 25 % валової доданої вартості України, у ньому залучено більше двох мільйонів працівників. Від ефективного функціонування промислових видів діяльності залежить стан економіки та рівень добробуту в країні.

Зважаючи на це, дослідження розвитку промислового виробництва України є актуальним і одним із першочергових завдань, які полягають у науковому пошуку шляхів підвищення ефективності промислового виробництва, розробці державних програм підтримки найменш ефективних промислових видів діяльності та розвитку наукомістких експортоорієнтованих промислових виробництв із урахуванням євроінтеграційних умов провадження діяльності.

Оцінювання ефективності промислового виробництва України в умовах євроінтеграційних процесів, застосовуючи увесь інструментарій дослідження, має важливе значення для розвитку як промислових суб'єктів господарювання, так і для покращення макроекономічних показників держави. Це зумовлює потребу проведення наукових досліджень для формування методичного підходу до комплексного оцінювання ефективності промислового виробництва України, обґрунтування основних етапів його здійснення, виокремлення теоретичних і прикладних рекомендацій щодо основних напрямів використання результатів обчислень. Це підкреслює високу актуальність теми дослідження, її наукову значимість і практичну скерованість для вирішення важливих аспектів функціонування промислового виробництва та оцінювання його ефективності. Завдання, які автор дисертації намагається вирішити, за обсягом, глибиною висвітлення та переконливістю аргументів, свідчать про ґрунтовний аналіз окресленої проблематики та важливість теоретико-методичного й прикладного розвитку концептуальних підходів до оцінювання ефективності промислового виробництва України.

Актуальність теми підтверджується й тим, що дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри економіки підприємства Львівського національного університету імені Івана Франка «Регулювання підприємницької діяльності в Україні в умовах посилення євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0110U005091). Автор розробив методику визначення інтегрального показника оцінювання ефективності промислового виробництва України (довідка № 4805-Н від 23.10.2015 р.). Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-

дослідної роботи кафедри обліку і аудиту Львівського національного університету імені Івана Франка «Розвиток обліку, аналізу і контролю в господарській системі України» (номер державної реєстрації 0114U004776). Автор розробив методику формування узагальнених показників оцінювання господарських явищ і процесів для потреб економічного аналізу (довідка № 5422-Н від 23.11.2015 р.). Відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри статистики Львівського національного університету імені Івана Франка «Статистичні показники оцінки соціально-економічного розвитку регіонів» (номер державної реєстрації 0112U003244), автор оцінив розвиток промисловості Львівщини та проаналізував зовнішню торгівлю товарами регіону з країнами Європейського Союзу (довідка № 2716-Н від 14.06.2016 р.).

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків та результатів дисертації

Основні результати досліджень автора достатньо обґрунтовані. Їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони отримані за результатами аналітичної роботи. У дослідженні використані положення теорії економічного та статистичного аналізу, загальнонаукові та спеціальні методи дослідження; опрацьовано достатню кількість праць вітчизняних та зарубіжних науковців; використано вітчизняні та зарубіжні інформаційні бази даних.

Автором дисертації чітко окреслені й логічно сформульовані мета і завдання дослідження, обґрунтовано теоретичний та методичний підходи щодо їх виконання. Наведені в дисертації матеріали подаються в логічній послідовності, характеризують наукову ґрунтовність і глибину досліджуваної проблеми. Результати дослідження отримані автором особисто.

Дисертаційна робота Корицької О. І. є оригінальним науковим напрацюванням, виконаним на належному теоретичному і прикладному рівні, водночас є комплексним та завершеним науковим дослідженням. Зміст роботи та використання різних методів оцінювання ефективності промислового виробництва (стор. 7) свідчать про наукову компетентність її автора. Використані у роботі методи порівняння, ранжування, кореляційного аналізу, компонентного аналізу (метод головних компонент), методи візуалізації та інші

методи, завдяки опрацюванню значних обсягів статистично-аналітичної інформації, дали змогу комплексно оцінити ефективність промислового виробництва України і розробити загальну схему стратегії розвитку промислового виробництва України в умовах євроінтеграційних процесів.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи здобувача підтверджено апробацією на міжнародних науково-практичних конференціях, публікаціями у фахових виданнях України, наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, що забезпечило комплексний підхід до оцінювання ефективності промислового виробництва України в умовах євроінтеграційних процесів.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, основні завдання, об'єкт та предмет дослідження; наведено методи та інформаційну базу дослідження; визначено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади та система показників оцінювання ефективності промислового виробництва України» автором: проаналізовано та відображено причинно-наслідкові зв'язки у трактуванні промислового виробництва та його ефективності у структурі економіки України (рис. 1.1); визначено основні види ефекту промислового виробництва (рис. 1.3); розвинуто поняття «ефективність промислового виробництва», як «економічної категорії, що характеризує спроможність промислових суб'єктів господарювання одержувати максимальну економічну вигоду за мінімальних витрат виробництва» (стор. 25); представлено основні складові наукового дослідження процесу оцінювання ефективності промислового виробництва України (рис. 1.6). Для комплексного оцінювання ефективності промислового виробництва України запропоновано загальну схему формування системи показників оцінювання (рис. 1.9), визначено показники оцінювання у системі (рис. 1.11) і складено їх метаописи (табл. 31 дод. 3).

У другому розділі «Аналіз промислового виробництва у структурі економіки України та оцінювання його ефективності в умовах євроінтеграційних процесів» здійснено аналіз промислового виробництва України та встановлено вагомість промисловості в економіці України за різними показниками (табл. 2.2); запропоновано показник експортного потенціалу, який «характеризує значущість експорту промислових товарів» (стор. 67); цікавим є дослідження експорту промислових товарів, виготовлених на основі використання давальницької сировини (стор. 71–74); для оцінювання ефективності промислового виробництва України використано різні методичні підходи (п. 2.2), що дозволило здійснити ранжування видів промислового виробництва за критерієм його приросту (рис. 2.16), визначити тенденцію розвитку промислового виробництва України (рис. 2.17). Врахування євроінтеграційних умов автор використав для порівняльного аналізу промислового виробництва України і країн – членів Європейського Союзу (п. 2.3) за групами індикаторів (табл. Н4, Н5 дод. Н).

У третьому розділі «Комплексне оцінювання ефективності промислового виробництва України» автором удосконалено методичний підхід до побудови узагальнюючого показника оцінювання ефективності (п. 3.1), завдяки врахуванню робастних методів оцінювання (стор. 134–135, табл. П1 дод. П). Для комплексного оцінювання ефективності промислового виробництва України розроблено методичний підхід до побудови інтегрального показника оцінювання за 13 етапами (п. 3.2). Результати наукового дослідження враховано при розробці загальної схеми стратегії розвитку промислового виробництва України (п. 3.3), визначальна ідея якої полягає у «підтримці поточних виробничих потужностей і забезпеченні ефективності промислового виробництва України та акумуляції зусиль для стимулювання розвитку промислового виробництва із перетворенням у високотехнологічне промислове виробництво з високою доданою вартістю» (стор. 187).

Зазначене свідчить про обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі Корицької О. І.

Наукова новизна положень, висновків та результатів дисертації

У дисертаційній роботі Корицької О. І. сформульовано та обґрунтовано положення, висновки, пропозиції, які характеризуються науковою новизною та мають практичну цінність. Наукова новизна роботи викладена конкретно, послідовно та системно. Доцільно відмітити те, що автором:

– уперше здійснено комплексне оцінювання ефективності промислового виробництва України та визначено її загальний рівень на підставі розробленого методичного підходу із використанням компонентного аналізу (методу головних компонент) для виявлення факторів впливу на ефективність промислового виробництва України; це дозволило: побудувати інтегральний показник оцінювання ефективності промислового виробництва України, обчислити загальну ефективність промислового виробництва України за таким інтегральним показником, визначити ефективність видів промислового виробництва України, здійснити ранжування видів промислового виробництва за ефективністю (стор. 163–169);

– удосконалено науковий процес аналізу промислового виробництва України в умовах євроінтеграційних процесів, завдяки чому визначено його місце і роль у структурі економіки України, обґрунтовано важливість у зовнішній торгівлі, проаналізовано використання давальницької сировини у промисловому виробництві України, досліджено інвестиційну та інноваційну активності у промисловому виробництві України, що дало змогу з'ясувати особливості його розвитку (стор. 62–81);

– удосконалено методичні підходи до оцінювання ефективності промислового виробництва України, зокрема обчислено основні показники оцінювання ефективності, визначено найефективніші види промислового виробництва за критерієм його приросту, обчислено коефіцієнти структурних змін промислового виробництва України, визначено тенденцію розвитку індексів промислового виробництва України на короткострокову перспективу (стор. 85–86, 94, 96–99, 103–104));

– удосконалено процедуру порівняльного аналізу промислового виробництва України та країн – членів Європейського Союзу завдяки

використанню основних індикаторів, які характеризують ефективність промислового виробництва, що дало змогу з'ясувати переваги розвитку вітчизняного промислового виробництва та його конкурентоспроможність у міжнародному середовищі (стор. 119–122, табл. Н4, Н5 дод. Н);

– удосконалено інструментарій обчислення узагальненого показника оцінювання ефективності промислового виробництва України (запропоновано етапи його обчислення: формування матриці вихідних даних; якісний аналіз даних; вибір способу стандартизації даних; визначення процедури агрегування даних; визначення вагових коефіцієнтів ознак), – що дало змогу побудувати такий узагальнений показник (стор. 129–144);

– набуло подальшого розвитку наукове тлумачення поняття «ефективність промислового виробництва», завдяки цьому сформовано узагальнену схему термінологічного дослідження понять «ефект», «ефективність», «результативність», це полегшує їх застосування в оцінюванні ефективності промислового виробництва України (стор. 24–25);

– набули подальшого розвитку теоретико-методичні основи оцінювання ефективності промислового виробництва України, завдяки його тлумаченню як комплексу теоретичних, методичних засад і процедур обчислення ефективності промислового виробництва України для комплексного оцінювання ефективності (стор. 33–38);

– набули подальшого розвитку теоретичні підходи щодо формування інформаційно-аналітичної системи показників для комплексного оцінювання ефективності промислового виробництва, завдяки врахуванню різних чинників: користувачів інформації, якісних ознак визначення ефективності промислового виробництва, інформаційного забезпечення, аналітично-математичного інструментарію, євроінтеграційних процесів (стор. 44–53);

– набули подальшого розвитку наукові погляди щодо стратегічних напрямів розвитку промислового виробництва України, що дозволило запропонувати авторське тлумачення стратегії розвитку промислового виробництва, розробити її загальну схему в умовах євроінтеграційних процесів, визначити системні проблеми та поточні несприятливі тенденції розвитку

промислового виробництва, запропонувати визначальну ідею такої стратегії, стратегічні напрями і цілі розвитку промислового виробництва, форми їх реалізації (стор. 185 – 190).

Основний зміст дисертаційної роботи структурований за розділами та підрозділами. Висновки достатньо аргументовані та мають важливий теоретичний і прикладний характер. Оцінюючи обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, можна відзначити високий рівень теоретичного та методичного опрацювання автором головних аспектів досліджуваної теми.

Теоретична і практична цінність положень, результатів та висновків дисертаційної роботи

Практичну цінність мають отримані в процесі дослідження наукові результати, які можуть бути використані керівниками органів державного управління при ухваленні рішень щодо розвитку вітчизняної економіки та її регіонів, зокрема:

- методичні рекомендації щодо побудови інтегрального показника оцінювання ефективності промислового виробництва України та визначення на його основі найефективніших видів промислової діяльності і їх ранжування;
- аналіз чинників оцінки промислового розвитку.

Пропозиції автора використані у діяльності Головного управління статистики у Львівській області (довідка № 21-01/76 від 9.10.2015 р.), а також у роботі Департаменту економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (довідка № 4-31-4422 від 22.10.2015 р.).

Результати дослідження використано в освітньому процесі Львівського національного університету імені Івана Франка під час викладання дисциплін «Фінансовий аналіз», «Аналіз господарської діяльності», «Теорія економічного аналізу», «Фінансовий менеджмент» (довідка № 4806-Н від 23.10.2015 р.).

Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових виданнях

Теоретичні положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертації Корицької О. І. науково обґрунтовані, аргументовані, є достовірними та відображають зміст дисертації.

За темою дисертації опубліковано 29 наукових праць, загальним обсягом 10,04 д. а., у т. ч. – 5 у співавторстві (особисто автору належить 8,54 д. а.). Зі загального обсягу публікацій: 2 – у колективних монографіях (з них 1 – міжнародна); 8 – у наукових фахових виданнях України (з них 3 включено до міжнародних наукометричних баз); 3 – у іноземних наукових виданнях (з них 2 включено до міжнародних наукометричних баз); 16 – у збірниках матеріалів тез доповідей на конференціях.

Публікації та автореферат повністю відображають зміст дисертаційної роботи. Аналіз публікацій автора дозволяє констатувати достатню повноту висвітлення основних наукових положень її дисертації у науковій літературі для здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Мова, стиль та оформлення дисертації й автореферату

Дисертація та автореферат виконані грамотно, з дотриманням стилістичних та граматичних вимог. Вони є доступними для сприйняття, логічно добре структурованими. Дисертація містить 32 таблиці, 53 рисунки, 14 комплексних додатків. Дисертаційна робота характеризується науковим стилем викладення. Оформлення дисертаційної роботи та автореферату відповідають вимогам державних стандартів Міністерства освіти і науки України.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

У цілому, оцінюючи дисертаційну роботу позитивно, доцільно звернути увагу на такі дискусійні положення та зауваження:

1. У п. 1.2 слід приділити більшу увагу методичним засадам оцінювання ефективності промислового виробництва України (стор. 30–42).

2. У п. 1.3 у систему показників оцінювання ефективності промислового виробництва України (рис. 1.11) не включені показники, які характеризують

екологічний та науково-технічний ефекти промислового виробництва (рис. 1.3, стор. 20–23).

3. Поза увагою дисертанта у п. 2.1 (с. 59–81) залишилися регіональні порівняння рівня розвитку промислового виробництва України.

4. Деякі індикатори порівняльного аналізу промислового виробництва України та країн Європейського Союзу (п. 2.3) відображені графічно (рис. 2.22 – 2.26, 2.28, 2.29), але враховуючи їх достатню інформативність доцільно було б візуалізувати їх усі та представити у додатках.

5. Зважаючи на євроінтеграційні умови оцінювання, було б доречно у п. 3.2 (стор. 144–170) здійснити порівняння розрахованого інтегрального показника оцінювання ефективності промислового виробництва України та деяких країн – членів Європейського Союзу.

6. Громіздкі статистичні таблиці у додатках потрібно було замінити посиланнями на відповідні статистичні публікації, представлені у списку літератури.

Водночас, висловлені зауваження не знижують наукової та практичної цінності основних положень дисертації, зроблених висновків, наданих рекомендацій, а лише підкреслюють актуальність, складність та комплексність обраної теми дослідження.

Загальна оцінка дисертації та висновки

Дисертаційна робота Корицької О. І. «Оцінювання ефективності промислового виробництва України в умовах євроінтеграційних процесів» є цікавою, завершеною, самостійно виконаною науковою працею на актуальну тему, має вагомe теоретичне та практичне значення. Автореферат дисертації відображає основні наукові результати та висновки, сформульовані у дисертаційній роботі.

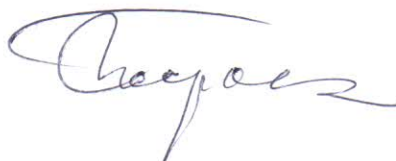
Дисертація належним чином структурована, порядок викладення матеріалу відображає логічну послідовність проведеного автором дослідження.

Зважаючи на актуальність теми, наукову новизну дослідження, значимість отриманих результатів для науки та практики, доцільно зазначити, що дисертаційна робота «Оцінювання ефективності промислового виробництва

України в умовах євроінтеграційних процесів» відповідає вимогам, що передбачені пунктами 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19 серпня 2015 р. та № 1159 від 30 грудня 2015 р.), а її автор – Корицька Ольга Іванівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри менеджменту організацій
Національного університету
«Львівська політехніка»

Й. М. Петрович

Підпис Петровича Й. М. підтверджую:

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Р. Б. Брилинський

Відгук надійшов до секретарства вч. рощ
д. 35.053.01 10.04.2017р
Вчений секретар Давидович / Є.І. Манько